

DVV International

Education for Everyone. Worldwide.
Lifelong.

Osnovni pojmovi u oblasti obrazovanja odraslih

Institut za međunarodnu saradnju
Njemačkog saveza Visokih narodnih škola (DVV)

Uvodna riječ

Publikacija „Osnovni pojmovi u oblasti obrazovanja odraslih“ nastala je kao dio napora DVV International – Ureda za Bosnu i Hercegovinu za unapređenje prakse obrazovanja odraslih i podizanje svijesti stručne i šire javnosti o značaju obrazovanja odraslih kao četvrtog stuba obrazovnog sistema.

Pojmovi predstavljeni u ovoj publikaciji rezultat su analize stručne andragoške literature, zakonskog definisanja pojmove te analize njihove realne upotrebe.

U domenu svojih strateških područja djelovanja, DVV International će nastaviti s unapređenjem i promocijom obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja prateći lokalne, regionalne i globalne trendove razvoja.

Ispravnim korištenjem pojmove obrazovanja odraslih doprinosimo kreiranju odgovarajuće slike javnosti o ovoj oblasti i sprečavamo stvaranje pojmovnih kolizija i zabuna.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Emir Avdagić".

Dr.sc. Emir Avdagić
Direktor DVV International
Ured za Bosnu i Hercegovinu

Sadržaj

OSNOVNI POJMOVI U OBRAZOVANJU ODRASLIH

Obrazovanje odraslih	1
Andragogija	2
Cjeloživotno učenje	3
Pismenost odraslih	4

VRSTE UČENJA I OBRAZOVANJA ODRASLIH

Formalno obrazovanje	5
Neformalno obrazovanje	6
Informalno učenje	7
Samousmjereno učenje	8

U PROCESU UČENJA I OBRAZOVANJA ODRASLIH STIČU SE:

Znanje	9
Vještine	10
Kompetencije	11
Kvalifikacija	12

ČESTI OBЛИCI OBRAZOVANJA ODRASLIH U BIH:

Prekvalifikacija	13
Dokvalifikacija	14
Ospozobljavanje	15
Specijalizacija	16
Usavršavanje	17

DRUGI RELEVANTNI POJMOVI

Ishodi učenja	18
Prethodno učenje	19

OBRAZOVANJE ODRASLIH

Obrazovanje koje se organizuje za odrasle osobe (polazna tačka od koje se definiše odraslost kreće se od 15. do 18. godine starosti), ima za cilj zadovoljavanje općih obrazovnih potreba odrasle osobe ili profesionalno stručno usavršavanje.

To je dio obrazovnog sistema jedne zemlje koji je, ili bi trebao biti, potpuno ravnopravan s ostalim dijelovima obrazovnog sistema.

Uključuje sve oblike učenja (formalno, neformalno i informalno) odraslih osoba.

ANDRAGOGIJA

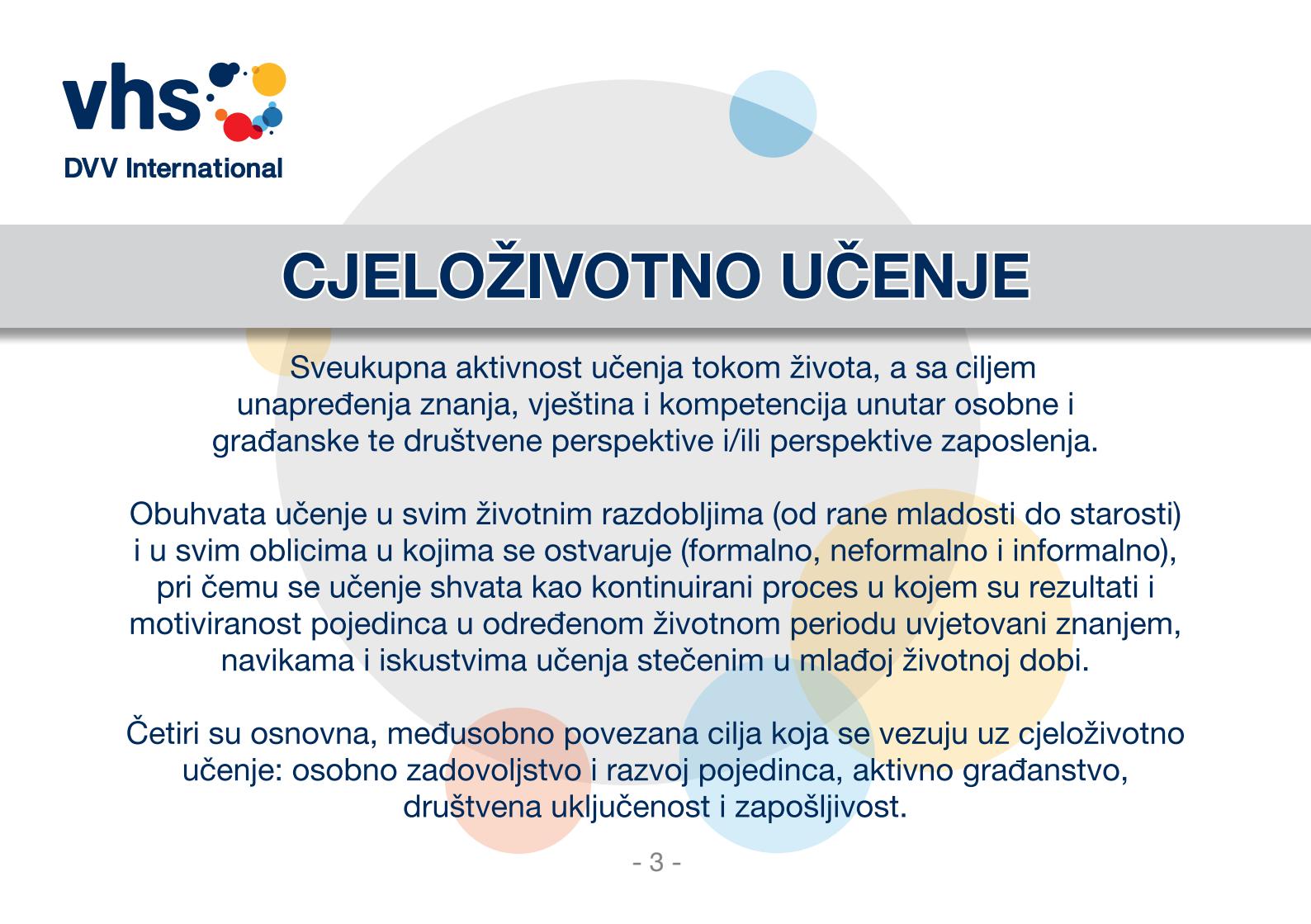
Nauka koja se bavi učenjem odraslih i didaktičko-metodičkim specifičnostima procesa obrazovanja odraslih.

Naglašava razlike u interakcijsko-komunikacijskom aspektu odgoja i obrazovanja odraslih.

U većini evropskih zemalja pojam andragogija zamjenjuje se pojmom obrazovanje odraslih (adult education/Erwachsenenbildung).

Termin se zadržao u upotrebi na prostoru Balkana, u Nizozemskoj i u američkoj literaturi čiji su autori sljedbenici andragoške misli Malcolm Shepherd Knowlesa.

CJELOŽIVOTNO UČENJE

Sveukupna aktivnost učenja tokom života, a sa ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne i građanske te društvene perspektive i/ili perspektive zaposlenja.

Obuhvata učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno), pri čemu se učenje shvata kao kontinuirani proces u kojem su rezultati i motiviranost pojedinca u određenom životnom periodu uvjetovani znanjem, navikama i iskustvima učenja stečenim u mlađoj životnoj dobi.

Četiri su osnovna, međusobno povezana cilja koja se vezuju uz cjeloživotno učenje: osobno zadovoljstvo i razvoj pojedinca, aktivno građanstvo, društvena uključenost i zapošljivost.

PISMENOST ODRASLIH

1. Elementarna pismenost - sposobnost odraslih da komuniciraju na vlastitom jeziku i da s razumijevanjem čitaju i pišu kratke, jednostavne izjave o njihovom svakodnevnom životu;
2. Funkcionalna pismenost - sposobnost odraslih da razumiju i koriste medijske i druge informacije u svrhu planiranja i ostvarenja vlastitog razvoja, kao i sposobnost odraslih da se uključe u aktivnosti u kojima je pismenost, koja podrazumijeva i korištenje informacionih i komunikacionih tehnologija, potrebna za njihovo bolje svakodnevno funkcionisanje i učešće u životu zajednice.

FORMALNO OBRAZOVANJE

Učenje usmjereno od strane nastavnika ili instruktora
koje se stiče u obrazovnim ustanovama, a prema
nastavnim planovima i programima odobrenim od
nadležnih obrazovnih vlasti.

NEFORMALNO OBRAZOVANJE

Organizovan proces učenja i obrazovanja usmjeren ka usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje izvode organizatori obrazovanja (redovne škole, centri za obuku, kompanije, agencije i slično) koji se odvija neovisno od službenog (formalnog) sistema obrazovanja i obično ne vodi sticanju službenih potvrda (diploma i kvalifikacija).

Neformalno obrazovanje se može steći i putem organizacija i usluga koje služe kao dopuna formalnom sistemu obrazovanja.

INFORMALNO UČENJE

Proces samostalnog sticanja znanja, vrijednosti, stavova, sposobnosti i vještina u svakodnevnom životnom, radnom i socijalnom okruženju.

SAMOUSMJERENO UČENJE

Aktivnosti u kojima odrasla osoba samostalno uspostavlja kontrolu nad procesom učenja, kao i odgovornost za rezultate učenja.

ZNANJE

Rezultat usvajanja informacija kroz proces učenja.

To je skup činjenica, principa, teorija i praksi
koje se odnose na područje rada ili izučavanja.

U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno
učenje znanje se opisuje kao teoretsko i/ili činjenično.

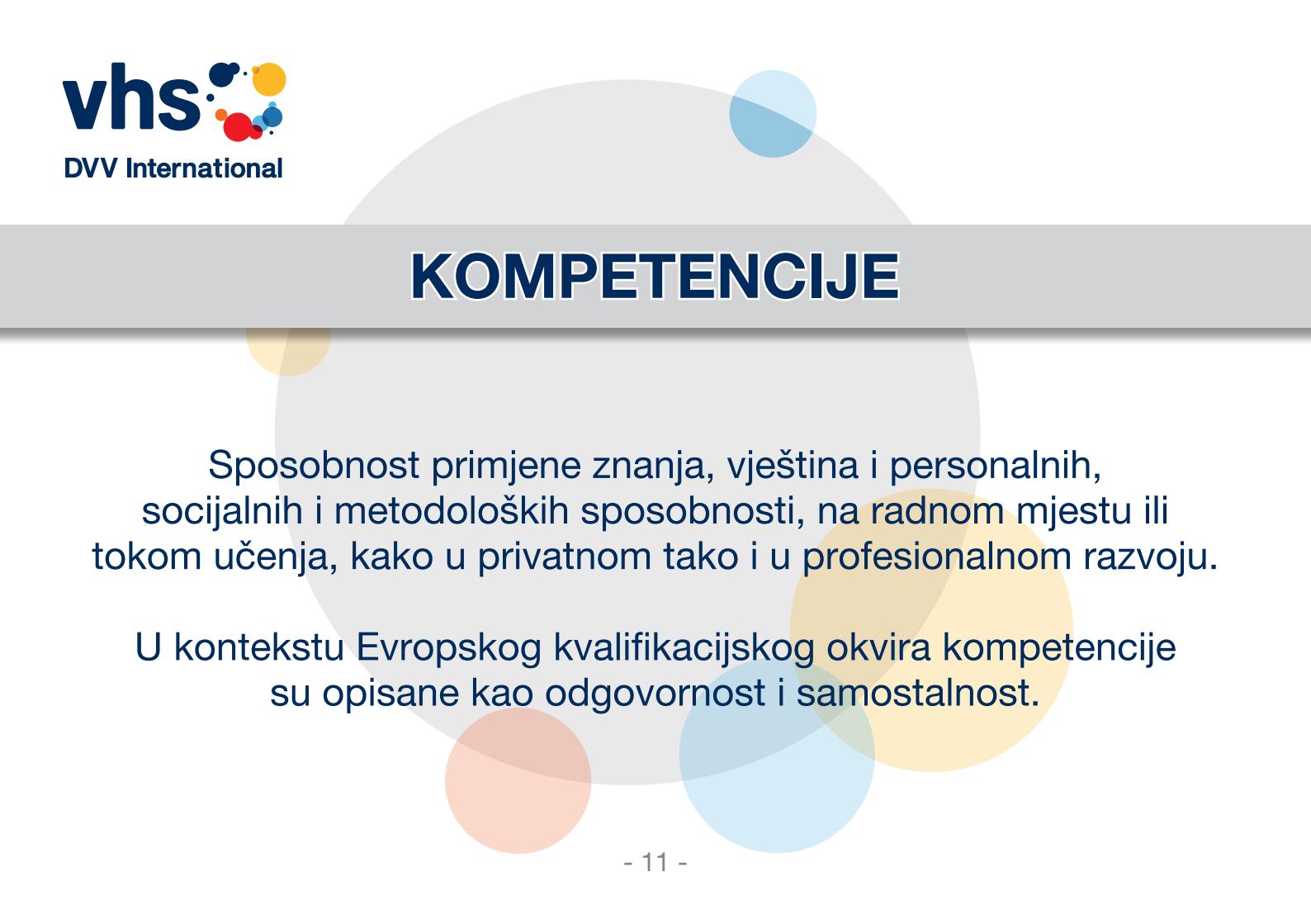
VJEŠTINE

Sposobnost primjene znanja i korištenja principa „znati kako“ da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem.

U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira vještine se definišu kao:

- kognitivne (korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog mišljenja),
- praktične (fizička spremnost i korištenje metoda, materijala i instrumenata),
- socijalne vještine (komuniciranje i saradnja, emocionalna inteligencija i dr.).

KOMPETENCIJE

Sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kako u privatnom tako i u profesionalnom razvoju.

U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira kompetencije su opisane kao odgovornost i samostalnost.

KVALIFIKACIJA

Formalni naziv za rezultat procesa procjene i validacije koji je dobijen onda kada kompetentno tijelo odredi da je pojedinac ostvario ishode učenja prema predviđenim standardima.

PREKVALIFIKACIJA

Obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje, odnosno obrazovanje i osposobljavanje koje osobi koja je već prethodno stekla neko stručno zvanje, odnosno zanimanje omogućava da stekne nove kompetencije za obavljanje novog zanimanja ili nove profesionalne djelatnosti.

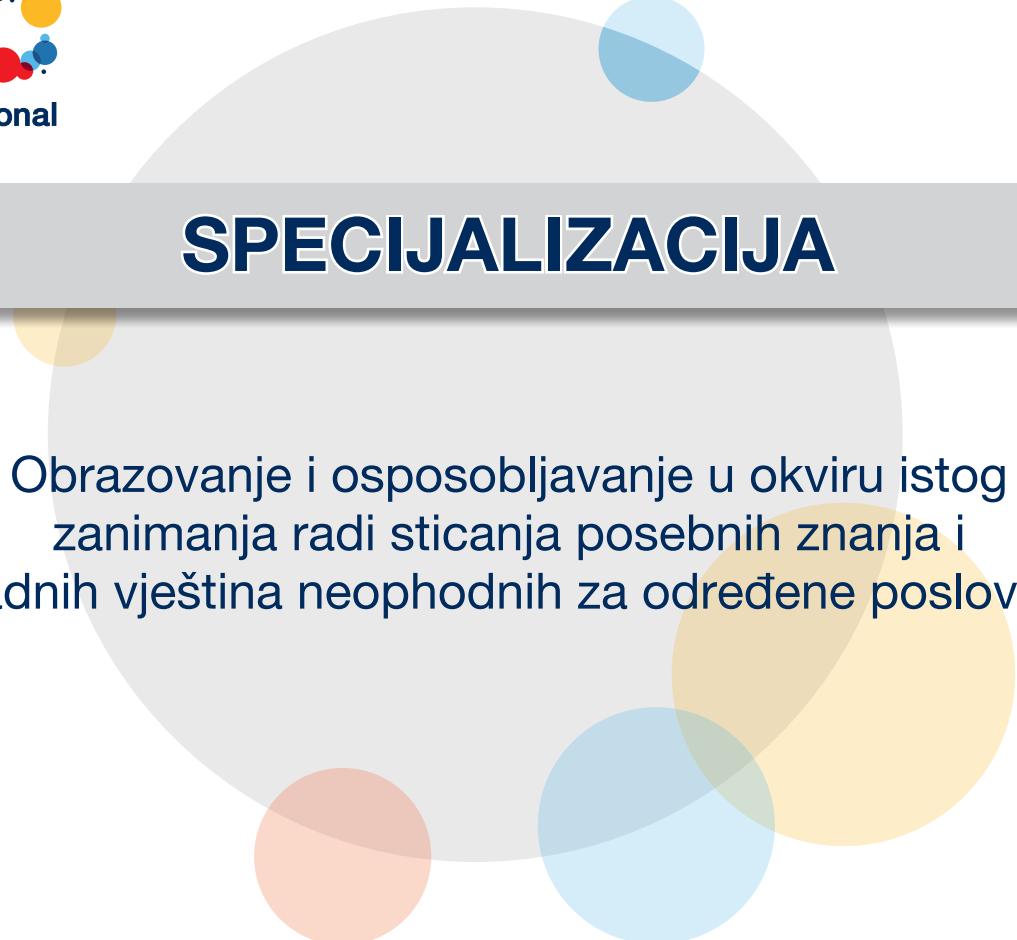
DOKVALIFIKACIJA

Sticanje novog znanja u okviru istog zanimanja sa ciljem povećanja kompetencija, odnosno dodatno stručno obrazovanje prema posebno utvrđenim diferenciranim programima, radi sticanja višeg stepena kvalifikacije u okviru istog zanimanja.

OSPOSOBLJAVANJE

Obrazovanje za uključivanje u rad nakon završene osnovne škole, za obavljanje jednostavnih i manje složenih poslova određenog zanimanja.

SPECIJALIZACIJA

Obrazovanje i osposobljavanje u okviru istog zanimanja radi sticanja posebnih znanja i radnih vještina neophodnih za određene poslove.

USAVRŠAVANJE

Svaki oblik obrazovanja nakon završenog inicijalnog obrazovanja ili tokom radnog vijeka koje treba pomoći osobi da poboljša ili aktualizira svoja već stečena znanja i/ili kompetencije, da stekne nove kompetencije u pogledu profesionalnog napredovanja i da se lično i profesionalno usavršava.

ISHODI UČENJA

Izjava o tome šta polaznik/učesnik u obrazovnom procesu zna, razumije i može da obavlja na osnovu završenog procesa učenja, definisana kroz znanje, vještine i kompetencije.

PRETHODNO UČENJE

Znanje, vještine i kompetencije stečene kroz prethodno obrazovanje ili iskustvo.

Može biti bilo koje forme učenja, ali se najčešće odnosi na neformalno i informalno učenje.

Institut za međunarodnu saradnju Njemačkog saveza visokih narodnih škola

DVV International – Ured za Bosnu i Hercegovinu

DVV International je osnovan 1969. godine od strane državnog saveza visokih narodnih škola (DVV), čiju mrežu čini 16 pokrajinskih saveza.

Rad DVV Internationala se najvećim dijelom finansira sredstvima Ministarstva za privrednu saradnju i razvoj SR Njemačke (BMZ), zatim Ministarstva vanjskih poslova SR Njemačke (AA), kao i iz drugih izvora poput fondova Evropske unije i sl.

U oblasti obrazovanja, učenja i obuke odraslih Institut sarađuje s više od 200 partnera u 40 zemalja svijeta, ulaže iskustvo i resurse u zajedničke projekte i aktivnosti, nastoji unaprijediti političke strukture i zakonodavne okvire, doprinijeti razvoju relevantnih aktera i sektora kroz izgradnju kapaciteta i jačanje međusektorske saradnje.

U središtu djelovanja DVV Internationala i partnera u Bosni i Hercegovini su sljedeće aktivnosti:

- poboljšanje kvaliteta obrazovne ponude za mlade i odrasle;
- osiguranje pristupa obrazovnoj ponudi za različite ciljne grupe;
- podizanje svijesti javnosti u BiH o značaju kontinuiranog obrazovanja i učenja odraslih;
- aktiviranje inovativnih potencijala za oblast obrazovanja i učenja odraslih putem saradnje partnera;
- unapređenje mogućnosti zapošljavanja kroz dodatno obrazovanje i usavršavanje;
- izgradnja i razvoj struktura i kapaciteta za obrazovanje odraslih na različitim nivoima;
- lobiranje i učešće u procesima izrade i donošenja zakonskih regulativa u oblasti obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini.

IMPRESUM

© DVV International 2018.

Izdavač: DVV International – Ured za BiH

Za izdavača: Dr.sc. Emir Avdagić

DVV International je Institut za
međunarodnu saradnju
Njemačkog saveza Visokih narodnih škola (DVV)

DVV International
Kulovića 8
BiH – 71000 Sarajevo
Tel.: + 387 33 552 291
Fax.: + 387 33 552 290

E-mail: info@dvv-international.ba

Web stranica: www.dvv-international.ba

